

Indhold

Konference for LO-sektionerne side 3
»Plads til alle«-kampagnen og LO går sammen om at styrke det lokale faglige engagement omkring integrationen af flygtninge og indvandrere i kommunerne.

Aldersbombe skal afmonteres side 4
De ældres flugt fra arbejdsmarkedet skal stoppes, mener Vejle Amt, som har haft tre arbejdsgrupper til at se på, hvad der kan gøres.

Falsk fagforening i Costa Rica side 6
Den såkaldte Solidarismo-bevægelse bruger gangstermetoder over for arbejderne, fremgår det af en frisk reportage fra det mellemamerikanske bananbælte, hvor Chiquita og Dole henter deres produkter.

LO-kongressen skabte afklaring side 11
Fremtidens velfærd handler om et godt liv for de dårligst stillede, skriver amtsformand Svend Erik Lang, LO Nordjyllands amt, i Månedens indlæg.

De sociale koordinationsudvalg i kommunerne har fået en god start, fremgår det af en ny LO-undersøgelse. Men en fjerdedel af udvalgene når ikke at bruge deres bevillinger for 1999

Det syder af aktivitet i lokalområderne

LO har taget temperaturen på samarbejdet i de sociale koordinationsudvalg ved en spørgeskemaundersøgelse, der sætter fokus på arbejdet i de lokale udvalg.

– Vi er meget positivt overrasket over resultatet, siger LO-sekretær *Marie-Louise Knuppert*, som hæfter sig ved, at mere end halvdelen af LO's medlemmer vurderer, at de har et virkelig godt samarbejde med kommunerne og de øvrige parter i koordinationsudvalgene.

– Det syder af aktivitet for at skabe rummelige arbejdspladser over alt i landet. Og det er en udvikling, som vi skal fastholde. Men det kræver massiv opbakning fra centralt hold, tilføjer hun.

Specielt er der brug for at afsætte flere ressourcer til området. Her tænker LO ikke blot på penge til udvalgene, men også på menneskelige ressourcer i de centrale instanser, der kan bevare overblikket, tænke strategisk og yde den fornødne hjælp og støtte, som igen er en forudsætning for, at arbejdsfeltet udvikles. De gode tendenser skal fastholdes, understreger Marie-Louise Knuppert.

Undtagelsen fra reglen

Men ingen roser er uden torne. Godt 10 pct. af medlemmerne mener, at samarbejdet og arbejdet i koordinationsudvalgene fungerer dårligt. I Dragør kommune har der end ikke været afholdt møder i udvalget.

Årsagerne til det dårlige samarbejde relateres ofte til forhold i kommunen. Eksempelvis at en kommune ikke prioriterer arbejdet omkring det rummelige arbejdsmarked, at kommunen ikke

har sat sig ind i formålet med udvalgets arbejde, eller at kommunen medbringer en hob af embedsmænd til møderne, som dominerer og blokerer for dialogen. Dertil kommer, at mange fælleskommunale udvalg har indbyrdes stridigheder.

– Der findes udvalg, hvor samarbejdet er helt katastrofalt. Her er der brug for en særlig indsats, siger Marie-Louise Knuppert. Hun overvejer at foreslå en central »ambulancetjeneste«, der kan rykke ud lokalt og sætte skub i en positiv proces de steder, hvor det i øjeblikket ser helt ørkesløst ud.

Pengene bliver ikke brugt

En af undersøgelsens store overraskelser er, at henved 25 pct. af udvalgene ikke når at få brugt de penge, de har til rådighed i år. – Det kommer faktisk bag på os, siger Marie-Louise Knuppert.

Udvalgenes penge er øremærket til det ene formål at skabe et rummeligt arbejdsmarked. Derfor er det trist at erfare, at der visse steder har været så lidt dynamik, påpeger hun.

– Opgaverne skriger til himlen. Der er alt for mange, der bliver nedslidt på deres arbejdsplads, der er fortsat for mange langtidssyge, og der er stadig alt for mange mennesker, der står uden for arbejdsmarkedet. Vi anerkender

selvfølgelig, at det tager tid at komme i gang med arbejdet i udvalgene. Det er en proces, som tager tid. Men vi havde forestillet os, at når udvalgene fik penge, ville de virkelig gøre alt, hvad der stod i deres magt, for at få midlerne til at gøre gavn lokalt, siger Marie-Louise Knuppert.

Virksomhedsrevalidering

Det nye begreb virksomhedsrevalidering har været imødeset med store forventninger. Socialministeren har lagt op til, at mange flere personer skal revalideres ude i virksomhederne.

I LO-undersøgelsen bliver medlemmerne spurgt, om den virksomhedsrevalidering, der foregår, er god nok. Men mange har vanskeligt ved at svare på spørgsmålet.

Blandt dem, der har kendskab til området, peges der på ét særligt problem: At det typisk er en arbejdsleder på en given virksomhed, der forestår revalideringen. Men arbejdslederen har ingen socialfaglig, socialmedicinsk eller psykologisk indsigt.

Derfor mener LO, at forudsætningerne for at gå ind i dette arbejde er meget begrænsede, og det kan frygtes, at disse arbejdslederes vurderinger af de enkelte menneskers erhvervsevne ikke er tilstrækkelig professionelle og valide.

Konference for LO-sektioner om integration af flygtninge

Plakatsøjlen

LO-sektionerne i kommunerne har en central placering i indsatsen for at styrke integrationen af flygtninge og indvandrere på det lokale arbejdsmarked. For at forstærke det faglige engagement i integrationsarbejdet planlægger LO og »Plads til alle«-kampagnen den 27. marts en landsdækkende konference om flygtninge og indvandrere, som henvender sig særligt til LO-sektionerne.

Konferencen sætter bl.a. fokus på den ny integrationslov og oprettelsen af kommunale integrationsråd, hvor arbejdsmarkedets parter også har mulighed for at blive repræsenteret. Der bliver tale om en handlingsorien-

teret konference, som tager udgangspunkt i de konkrete erfaringer, der findes om integration af etniske grupper på arbejdsmarkedet.

Konferencen finder sted på Odense Congress Center og indeholder både fællesoplæg og arbejde i workshops. Det endelige program ventes klar i løbet af januar, hvorefter der vil blive udsendt invitationer og tilmeldingsblanketter mv. LO-sektionerne opfordres dog allerede nu til at sætte kryds i kalenderen og reservere datoen.

Yderligere oplysninger om konferencen kan fås ved henvendelse til »Plads til alle« v. Fatemeh Hejazi eller Charlotte Dam, tlf. 3369 1140.

Julekonference for feminister m.fl.

Plakatsøjlen

Den tidligere SF-politiker *Christine Antorini* fortæller om bogen »Borgerlige ord efter revolutionen« på dette års julekonference for ligestillingsinteresserede, der finder sted på Esbjerg Højskole torsdag den 16. december.

Christine Antorini har skabt debat bl.a. ved at sige, at »vi alle« skal være feminister. Om mændene vil være med til det, kommer der også et bud på under konferencen i Esbjerg.

En af de øvrige oplægsholdere er *Søren Ervø*, som netop har udgivet en antologi om mænd og ligestilling. Han vil tage Antorinis udfordring op, men kommer også med forslag til, hvordan ligestillingsarbejdet kan gøres mere attraktivt for mænd.

Arrangør af konferencen er FIU's ligestillingssekretariat i Esbjerg, som også vil tage en status på, hvordan det

står til med ligestillingen i fagbevægelsens interne uddannelser. Derfor er forskeren *Jo Krøjer* fra RUS indbudt til at orientere om et nyt projekt, der skal være med til at udvikle og perspektivere køn og ligestilling i undervisningen.

Desuden vil FIU-konsulent *Susanne Fast Jensen* rapportere om mainstreaming i fagbevægelsen, mens *Ingeborg Østergaard* fortæller om en ny skolehåndbog om samme tema.

For dagens julehistorie står *Jette Hansen*, der er forfatter til bogen »Det bløde punkt« og debatredaktør ved dagbladet *Aktuelt*.

Tilmelding til konferencen skal ske ved henvendelse til ligestillingskonsulent *Pia Mølby Sandholdt*, Esbjerg Højskole, tlf. 79 13 74 00, fax 79 13 74 74 eller e-mail: eh@eh.dk.

Aldersbomben kræver handling nu

Arbejdsmarkedspolitik

Tværgående arbejdsgruppe fra Vejle Amt med deltagelse fra flere lokale fagforeninger kommer med bud på, hvordan de ældre medarbejderes flugt fra arbejdsmarkedet kan stoppes

Vejle Amt har taget aktivt fat på at afmontere den aldersbombe, der i løbet af ganske få år truer velfærdssamfundet. Samtidig med at der bliver mange flere ældre i samfundet, er der kun meget få unge i den arbejdsstyrke, som skal opretholde velfærden. Et andet problem er, at de ældre trækker sig tidligere og tidligere tilbage fra arbejdslivet.

Vejle Amt er som regional myndighed og regionens største arbejdsplads interesseret i at få vendt holdningen til de ældre på arbejdsmarkedet. Derfor inviterede Vejle Amts afdeling for Udvikling og Erhverv i starten af 1999 interesserede borgere til en konference »Et samfund for alle aldre«. 150 meldte sig, og 50 af dem dannede efter konferencen tre arbejdsgrupper, der netop har sluttet deres arbejde.

Færre yngre

»Arbejdsmarkedet – herunder seniorpolitik« var emnet for en af arbejdsgrupperne, som bestod af tolv deltagere med vidt forskelligt tilhørsforhold – fagforeninger, Vejle Amts Udviklingsråd, uddannelsesinstitutioner, sygehuse samt en privat virksomhed.

Arbejdsgruppens udgangspunkt var den virkelighed, der truer lige om hjørnet:

I 1999 er der fire danskere mellem 15 og 59 år for hver dansker over 60 år.

I 2030 vil der kun være to danskere mellem 15 og 59 år for hver dansker over 60 år.

I 2010 vil der være 50 pct. flere 60-66 årige end i dag.

Seniorpolitik

Et af de spørgsmål, gruppen har diskuteret, er hvordan de ældre medarbejdere kan motiveres til at fortsætte helt eller delvist på arbejdsmarkedet i længere tid. Arbejdsgruppen anbefaler at:

Virksomhederne udarbejder en aktiv seniorpolitik som en del af firmaets personalepolitik. Et sådant initiativ er samtidig et signal om, at virksomheden værdsætter de ældre medarbejderes kvalifikationer.

Der skal være mulighed for gradvis tilbagetrækning.

Overenskomsterne bør ændres, så man kan gå ned i tid og samtidig bevare det oprindelige pensionsindbetalingsbeløb.

Overenskomsterne bør ændres, så det bliver muligt at afslutte et karriereforløb på et lavere løntrin uden at miste opnåede pensionsrettigheder.

Alle overenskomster bør give mulighed for nedsat arbejdstid.

Udviklingssamtaler skal indeholde et spørgsmål om, hvordan den ældre medarbejder selv ser sin fremtid i virksomheden.

Dyrt at skifte medarbejdere

Virksomhederne og kollegerne skal aktivt gøre noget for at fastholde de ældre medarbejdere. Arbejdsgruppen anbefaler bl.a. at:

Udbrede kendskabet til de muligheder, der findes for at knytte arbejdsmarkedspolitiske redskaber sammen med senior-aftapning. Virksomheden kan f.eks. oprette et puljob eller ansætte en ledig med løntilskud til at aflaste en seniormedarbejder og lade senioren have ansvar for oplæringen af den nye kollega.

Gøre virksomhederne opmærksom på, hvad det koster at skifte medarbejdere både i tid, viden og penge.

Ældre ledige

De ældre ledige skal ind på arbejdsmarkedet igen. Arbejdsgruppen påpeger bl.a. at:

Arbejdsmarkedsløvgivningen bør ændres, sådan at ældre ledige i aktiv-

perioden kan få supplerende dagpenge i mere end 52 uger. Barrierer skal fjernes i forhold konsekvenser for efterlønnen, hvis man arbejder på deltid.

Arbejdsgiverne skal gøres opmærksom på, at hvis de ansætter en ældre medarbejder i stedet for en yngre, er der større sandsynlighed for, at medarbejderen bliver i virksomheden.

De ældres fordele

– I arbejdsgruppen er der udbredt enighed om at opfatte seniorerne som værende en ordinær arbejdskraft. Derfor vil vi først og fremmest gøre opmærksom på de fordele, der er ved at ansætte og fastholde denne gruppe på arbejdsmarkedet. Der er bl.a. store omkostninger forbundet med at skifte medarbejdere.

Seniorpolitik og fastholdelse af de ældre på arbejdsmarkedet diskuteres i

mange sammenhænge. Det interessante i denne arbejdsgruppe har været, at man her har fået sat personer sammen på tværs af fag og baggrund. Det viste sig hurtigt, at vi faktisk var meget enige om de anbefalinger, arbejdet er mundet ud i, siger mødeleder Svend Aage Hansen, HK Horsens, formand for det regionale arbejdsmarkedsråd i Vejle-regionen og formand for LO-Horsens.

Vejle Amt har nu samlet de tre arbejdsgruppers ideer og anbefalinger i et idékatalog med titlen »Et samfund for alle aldre«. Idékataloget kan give inspiration til konkrete aktiviteter på arbejdspladser, uddannelsessteder, i organisationer og foreninger.

De to øvrige gruppers emner var »Efteruddannelse/livslang læring« samt »Hvad kan og vil de ressourcetærke ældre bruges til, når de forlader arbejdsmarkedet?«

Forskning i »dårlig ryg«

Arbejds miljø

Danmarks første rygforskningscenter, der opføres i tilknytning til Sygehus Fyns et år gamle rygambulatorium i Ringe på Fyn, ventes at stå færdigt omkring årsskiftet.

Her vil forskere, læger og andre fagfolk få mulighed for at intensivere forskningen i folkesygdommen »dårlig ryg« takket være en 20 mio. kr. stor donation fra Industriens Arbejdsskade-forsikring.

Foruden de ydre rammer skal pengene gå til en åben MR-scanner, der gør det muligt at tage billeder af kroppen i forskellige positioner. Desuden vil midlerne til driften i de første seks

år blive hentet fra IA's pulje. Herefter er det meningen, at Fyns Amt skal overtage både bygninger og udstyr.

Centret skal bl.a. være udgangspunkt for større befolkningsundersøgelser, der kan påvise eventuelle sammenhænge mellem forskellige forandringer i rygsøjlen og symptomer på dårlig ryg. Desuden er der planlagt et forskningsprojekt om de såkaldte piskesmældslæsioner.

Lederen af det nye rygforskningscenter bliver professor, overlæge, dr. med. *Tom Bendix*.

Falsk fagforening forfølger Costa Ricas plantagearbejdere

International solidaritet

Redaktøren af International Horisont har besøgt bananbæltet i den mellemamerikanske stat, hvor multinationale selskaber som Chiquita og Dole regerer i de store plantager. Det sker bl.a. ved hjælp Solidarismo-folk, som med gangstermetoder nedbryder de faglige rettigheder og sætter demokratiet ud af kraft

Af Michael Jagd

I Costa Rica trives demokrati, velfærd og faglige rettigheder fint. Blot ikke i landets mange plantager og i de to frizoner (EPZ'er). Som *Hubert Solano*, redaktøren af journalisterne fagblad, forklarer:

– Der er en flaskehals for demokratiet i Costa Rica. På den ene side har vi tiltrådt alverdens konventioner og erklæringer, og vi har en kritisk presse, der skriver om det, der foregår. På den anden side oplever vi, at befolkningen i praksis bliver sat uden for indflydelse i store dele af landet, hvor fagbevægelsen også bekæmpes.

Med store dele af landet mener *Solano* det ca. 100 km brede bananbælte, der følger den 200 km lange Atlanterhavskyst fra Nicaragua i nord til Panama i syd med Costa Ricas største havneby Limón (100.000 indb.) i sin midte som en civiliseret undtagelse. Her udskibes bananerne til alverdens lande, og havnearbejderne står stærkt. Men inde i plantageområdet ser det anderledes ud. Her er demokratiet og de faglige rettigheder stort set sat ud af kraft. Sådan har det ikke altid været. Tidligere var banarbejdene godt organiseret, indtil de multinationale selskaber fra 1986 satte en stopper for fagforeningernes arbejde i plantagerne.

Midlet til bekæmpelsen af fagforeningerne har været de såkaldte *solidaristas*, i Costa Rica aktive gennem organisationen *Solidarismo*. *Solidarismo* er foruden en landsdækkende skjult organisation også en ideologi, baseret på troskab mod arbejdsgiveren, som man skal være solidarisk med. Den blev introduceret for 15 år siden og er en sammenblanding af den katolske kirkes højrefløj og USA-korporativisme. I praksis optræder *Solidarismo* i form af bevæbnede vagter, der kontrollerer, udspørger og truer arbejderne i plantagerne og indberetter, hvad de

hører på arbejdspladsen. På et højere niveau er der tale om en efterretningstjeneste mellem arbejdsgiverne, som udveksler lister med navne på fagligt aktive.

Model-plantage

Ca. 60 km inde i plantageområdet ligger *Siquirres* – en by med 70.000 indbyggere. Her har plantagearbejdernes fagforening *SITRAP* (*Sindicato de Trabajadores Agrícolas y de Plantaciones*) en stor afdeling med syv-otte ansatte. Den ledes af *Carlos Arguedas Mora*, som også er *SITRAP*'s miljøsekretær.

Mens jeg venter på, at han skal tage mig ud til en af *Chiquitas* plantager, møder jeg en plantagearbejder, der er kommet til skade. Han har fået ødelagt sit knæ under arbejdet og kan nu hverken få erstatning fra firmaet eller få sit knæ opereret. *SITRAP* er hans eneste håb, bortset fra at fagforeningen heller ikke har nogen penge.

Carlos viser mig først en af de fattigere uden for byen, hvor et flertal af bananarbejderne bor i hytter af fiskeskasser og plastik under nødtørftige forhold, som ligger langt under landets almindelige standard.

Derefter kører vi hen til *Chiquitas* model-finca *San José*, hvor man skal forbi en bevogtet bom for at komme ind. Bommen tjener også som indgang for en række selvstændige dyrkere, der har deres bolig og jord helt op til selve *Chiquita*-plantagen. De kan kun levere til *Chiquita*, som til gengæld kan kontrollere dem og gøre det, siger *Carlos*, der er fræk nok til at lyve os forbi vagten.

Inde i *Solidarismo*'s lukkede land lykkes det at tage enkelte billeder, inden en bevæbnet og uniformeret arbejdsformand stopper al fotografering. Vi skynder os over til de selvstændige dyrkere, der bor på den anden side af den fælles vej.

Solidarismo er kriminel

Inde blandt de små jordlodder er der en mindre købmandshandel, hvor vi møder bananarbejderne *Rodrico* og *Emanuel*.

Rodrico har arbejdet 15 år for Standard Fruit i Doles plantage i Guapilés og siger: – Der er megen undertrykkelse af bananarbejderne og fagforeningerne. Folk fyres for et godt ord.

Rodrico blev fyret, fordi han nægtede at melde sig ind i Solidarismo, der har til opgave at kontrollere arbejderne og holde dem borte fra fagforeninger.

Rodrico var medlem af fagforeningen, og er i dag sortlistet i alle Costa Ricas plantager. Men den officielle begrundelse, han fik for sin fyring, var, at han var for intelligent.

Han fortæller om de bevæbnede formænd (*capataz*), der står for magtudøvelsen og kontrollen blandt arbejderne. De står i nær kontakt med den enkelte arbejdsgiver, som så rapporterer videre nationalt.

– Der er ingen frihed. De er kriminelle og kontrollerer alle. De tvinger én ind i Solidarismo. Og vil man ikke, får man ikke noget arbejde, siger Rodrico. Der er også eksempler på, at Solidarismo-håndlangerne kontrollerer og chikanerer folk privat.

– Solidarismo er kun for firmaet, fortæller Emanuel, der har arbejdet i Chiquitas Finca Gigante og som medlem af Solidarismo blev valgt ind i Comité Permanente af de andre arbejdere for at forbedre forholdene. Der var mange problemer i plantagen, bl.a. blev nogle arbejdere sendt ud at arbejde i kanalerne flere timer hver dag i vand til brystet.

Men som medlem af medarbejderrepræsentationen måtte han ingenting – og da slet ikke fremføre kritiske synspunkter. Solidarismo-folkene begyndte at overvåge og true ham. Da han derpå ville melde sig ud af Solidarismo, blev han fyret og sidenhen chikaneret.

– Folk er imod Solidarismo, men de bliver tvunget til at være medlemmer og skal betale fem procent af deres løn til Solidarismo, siger han. De fem procent er en slags beskyttelsespenge, som kan gå til at skole arbejderne børn i, hvor gode arbejdsgiverne og Solidarismo er. Men også til at betale stikkere og voldsmand.

Rodrico og Emanuel beder pænt om at slippe for at blive fotograferet, da Solidarismo og plantageejerne samler på billeder, som de mangfoldiggør, udveksler og hænger op.

– En ting er at blive sortlistet på sit navn, men når de først har fået anskaffet et billede, bliver man hængt op på personalekontorerne som efterlyst, og så er det helt umuligt at få arbejde, forklarer Rodrico, der i forvejen har sit hyr med at få brød på bordet og nødtigt vil genkendes af Solidarismo-folkene, der har ry for at arbejde som et hemmeligt politi.

Fagforeningen SITRAP har både i Siquirres og i hovedstaden San José modtaget mange trusler om vold fra Solidarismo.

Rettighederne krænkes

Hos miljø- og menneskeretsorganisationen Foro Emaus siger fader *Gerardo Vargas*, som er et nationalt samlingspunkt i kampen for menneskerettighederne:

– Selv om selskaberne siger, at alt går godt i plantagerne, så ser vi gang på gang, at både de personlige, de miljømæssige og de arbejdsmæssige rettigheder krænkes.

Adspurgt om, hvad Foro Emaus og SITRAP kan gøre ved det, svarer han: – Det er svært. Folk er bange for at tale. På grund af Solidarismo, som både overvåger og truer arbejderne i plantagen og deres familie. Så selv om man ved, hvad der foregår, er det svært at få folk til at stå frem og vidne. Men vi

prøver at få sagerne frem internationalt og appellerer til det internationale samfund.

Fader Vargas kan ligesom Carlos bevidne, at de lokale Solidarismo-folk truer og chikanerer arbejderne. Sagerne har været omtalt i pressen og indbragt for ombudsmanden, som ikke har nogen beføjelser i den private sektor, men kun kan anbefale, at regeringen løser problemerne.

– Det, at ingen politikere gør noget, er en forfærdelig virkelighed for folk, siger fader Vargas, der håber, udlandet vil kræve, at Costa Ricas regering begynder at overholde sine forpligtelser i FN og ILO. – De multinationale betaler regeringen for ikke at gøre noget, siger han. Brugen af Solidarismo har været med til at indskrænke det ellers 150 år gamle costaricanske demokrati.

Tenderer fascisme

Costa Ricas koordinator for bananfagforeningerne og formand for SITRAP, *Gilbert Bermudez*, siger:

– Friheden indskrænkes også. Folk er bange i plantagerne og tvinges ind i Solidarismo. Det er vigtigt at forklare vores venner i Danmark og Europa om Solidarismo, fordi deres metoder og ideologi er meget dårlig for de mellem-amerikanske lande. For uden direkte at være fascisme, tenderer Solidarismo og hører hjemme i den fascistiske familie, siger Gilbert Bermudez, der har holdt øje med Solidarismo i 15 år og beskrevet organisationens handlinger i en 50 siders rapport, som nok kunne udgives med lidt hjælp udefra.

– Hvis Solidarismo bliver meget stærkere i Centralamerika, bliver der en konfrontation, forudser Gilbert Ber-

mudez, der også sidder i bestyrelsen for det faglige centralamerikanske samarbejdsorgan COLSIBA. Som andre frygter han, at Solidarismo vil kunne ødelægge både kirke, fagbevægelse og de spirende demokratier i Mellemamerika.

– Det er nødvendigt for samfundet at få klarlagt, hvad Solidarismo gør. Deres handlinger og tilstedeværelse taler for den korporative stat og signalerer en farlig international udvikling for freden i Mellemamerika.

Chiquita-problemet

I Chiquitas plantager er fagforeninger bandlyst, og den arbejder, der så meget som taler med en fagforeningsmand, mister sit job. Samtidig er der eksempler på, at Chiquita nægter ansatte både erstatning og lægehjælp, når de kommer ud for en arbejdsskade. Om dette problem siger han:

– Alle de multinationale selskaber i bananplantagerne er hårde. Men Chiquita er brutal!

– Hvad den internationale fagbevægelse kan gøre er at fortælle pressen i Europa om Chiquita og bede andre lande spørge regeringen i Costa Rica om, hvad der foregår, når arbejderne ikke må organisere sig, og hvorfor ILO-konventionerne ikke overholdes.

En anden mulighed er at sende tusindvis af postkort for at stoppe Chiquita's forfølgelse af SITRAP. For to år siden lykkedes for SITRAP at få en overenskomst med Del Monte, efter at der fra Storbritannien var sendt 20.000 postkort, der krævede fri organisations- og forhandlingsret, til firmaets ledelse og landets regering. Det var noget, der gjorde indtryk.

Solidarismo skal bekæmpes

International solidaritet

»Arbejdsgiver-fagforeninger« kan ikke varetage de ansattes interesser, siger LO-sekretær Ib Wistisen

Solidarismo er et generelt problem i Mellemamerika, hvor de store virksomheder mange steder bruger systemet ideologisk for at øge kontrollen med de ansatte og holde de rigtige fagforeninger ude.

– Det siger sig selv, at foreninger, der er styret af arbejdsgiverne, ikke kan varetage arbejdernes interesser, når det gælder løn og arbejdsforhold. I bedste fald virker de som en art personaleforeninger, der måske kan skaffe de ansatte visse sociale goder, men så heller ikke mere, siger international sekretær i LO, Ib Wistisen.

Det bedste modtræk mod Solidarismo er at styrke den lokale demokratiske fagbevægelse politisk og økonomisk, og det gør LO i samarbejde med en række andre faglige organisationer. Dels igennem Fagbevægelsens Ulandssekretariat, der har en række faglige projekter i Mellemamerika, som

har til formål at hjælpe med at udvikle den lokale fagbevægelse bl.a. ved uddannelse af de faglige ledere.

Dels bidrager LO aktivt til samarbejdet inden for rammerne af Frie Faglige Internationale, som igennem mange år har bekæmpet Soliarismo-fænomenet.

Ib Wistisen er ikke ubekendt med, at når arbejdsgiverne har den uindskrænkede magt på virksomheden, kan det udarte til direkte undertrykkelse af de ansatte og brug af gangstermetoder.

– Så kan det blive en sag for FFI's menneskerettighedsudvalg, som LO også er medlem af. Men den forebyggende indsats er særlig vigtig, og her drejer det sig om at ruste de lokale faglige folk så godt, at de formår at overbevise arbejderne om, at de skal stå sammen omkring de demokratiske fagforeninger. Det tjener deres interesser bedst på længere sigt, tilføjer Ib Wistisen.

Arbejdere fortæller historie

A-Pressen

Dokumentarserien »Plads til os alle« kan nu lånes på biblioteket eller købes hos Det danske Filminstitut. I otte afsnit og med Kjeld Koplev som guide berettes om, hvordan det hele startede, de store konflikter, kampen mod børnearbejde osv.

Radiomanden *Kjeld Koplev* er den gennemgående fortæller i dokumentarfilmserien »Plads til os alle«, der beskriver den danske arbejderbevægelses historie fra industrialiseringens barndom til nutidens informations-samfund.

Serien bygger på mange forskellige menneskers personlige beretninger om deres arbejdsliv og familieliv, som afspejler den markante udvikling, der har præget det danske samfund de sidste godt 100 år. Derudover har instruktørerne *Uffe Lynglund*, *Lisbeth Lyngse* og *Jørgen Pedersen* benyttet en mængde arkivfilm og -fotos, malerier fra tiden, avisclip og små rekonstruktioner til at tegne billedet af lønmodtagernes forhold dengang og nu.

Dokumentarserien er opdelt i otte temaafsnit, som hver især behandler

en side af bevægelsens historie: Hvordan det hele startede, organiseringen af arbejderne, de store konflikter, kampen mod børnearbejde, kooperationens ideer, boligbevægelsen mv.

Det store baggrundsmateriale er samlet i 80 artikler, som kan læses på den særlige hjemmeside www.pladstilosalle.dk, der er et vigtigt supplement til filmserien.

Serien kan lånes eller købes

LO har ydet økonomisk støtte til produktionen af serien, der er sat i gang i anledning af LO's 100-års jubilæum i 1998. Kulturministeren har fortolket reglerne om sponsorstøtte således, at serien ikke kan vises i TV, før den nuværende lov bliver ændret.

Derimod kan »Plads til os alle«

lånes på bibliotekerne, og skoler, institutioner og foreninger kan leje eller købe de enkelte afsnit direkte hos Det danske Filminstitut, Mejlgade 55, 8000 Århus C, tlf. 87 31 77 77, fax 8613 2906. E-mail: www.dfi.dk

NET-Produktion har i samarbejde med Filminstitutet ansvaret for markedsføringen af serien. Hvis der er spørgsmål til produktionen eller de enkelte afsnit, er det muligt at ringe til instruktør Jørgen Pedersen hos NET-Produktion, tlf. 3318 4460.

Co-shopping på Internet

Undervisningsprogrammet til »PC-kørekort fra Faglig.dk« har fået en positiv respons fra medlemmer, forbund og afdelinger. Allerede nu, inden programmet er færdigproduceret, er der forudbestilt 800 stk. – både til medlemmer, men også til ansatte i fagbevægelsen.

Mere information om PC-kørekortet kan rekvireres hos NET-Medier: Tlf. 3318 4300 eller på www.faglig.dk.

Faglig.dk har indledt et samarbejde med den virtuelle indkøbsforening LetsBuyIt.com. Fremover kan man handle i LetsBuyIt.com via Faglig.dk. Ideen er at tilbyde markedets laveste priser på efterspurgte mærkevarer gennem en Internet-baseret shopping-løsning, som koordinerer kollektive indkøb – såkaldt »co-shopping«. Jo flere der bestiller en bestemt vare, desto billigere bliver den. Det er typisk mærkevarerprodukter inden for PC & IT, elektronik, Hus & Have samt Sport & Fritid, som Faglig.dk's brugere kan »co-shoppe« på LetsBuyIt.com.

Opdatering af lovstof

Til forskel fra de fleste andre e-handelbutikker på Internet er LetsBuyIt.com's priser generelt inklusive porto og forsendelse. Kom og gør et godt køb på

www.faglig.dk.

NET-Arkivs lovservice fra NET-Medier indeholder arbejdsmarkedslove. Lovstoffet opdateres hver uge og er noget af det mest valide, man kan finde på internettet. Du finder lovstoffet på www.net-arkiv.dk/love eller via Faglig.dk.

Forbund og afdelinger kan med fordel få lovene tilrettet til eget layout præsenteret på egen hjemmeside. Dette tilbud har TIB taget imod – Se www.tib.dk/lovdb – og SiD er på vej. Ring til NET-Medier og hør nærmere på tlf. 3318 4300.

»Russisk roulette«

»Russisk roulette« er titlen på et TV-program, som er optaget af NET-Produktion i samarbejde med Milton Media. Programmet blev forleden sendt på DR2 og er indtil videre også solgt til visning i Norge og Holland.

»Russisk Roulette« er en udsendelse om verdens største atomreaktorer, der befinder sig på Ignalina-værket i Litauen mindre end 900 km fra en række europæiske storbyer som f.eks. Berlin, Warszawa, Moskva, Helsinki, Stockholm og København.

Efter Tjernobyli-ulykken i 1986 og Sovjet-imperiets kollaps nogle år senere blev der fra vestlig side fremsat krav om lukning af samtlige østeuropæiske RBMK-reaktorer af Tjernobyli-typen. Men Ignalinas kæmpemæssige reaktorer kører ufortrødent videre.

På den baggrund har en tidligere chef for USSR's afdeling for atomteknologi valgt at træde frem og videregive strengt fortrolige og særdeles alarmerende oplysninger vedrørende sikkerheden – eller mangel på samme – på Ignalina-værket.

Spørgsmålet er, om atomindustriens økonomiske interesser spiller ind. Og hvem har i den sidste ende ansvaret?

Et godt liv for de dårligst stillede

Månedens indlæg

LO-kongressen bragte en tiltrængt afklaring på, hvad vi skal satse på for at sikre fremtidens velfærd, skriver Svend Erik Lang i månedens indlæg. Han opfordrer til, at fagbevægelsens centrale og lokale led går helhjertet ind med den proces, der nu skal i gang for at følge op på kongressens beslutninger

Af amtsformand Svend Erik Lang, LO Nordjyllands amt

På baggrund af LO-kongressens beslutninger skal der nu igangsættes en proces, som både omfatter fagforbund, LO-amter og -sektioner og den enkelte fagforening.

Et væsentligt resultat af kongressen var, at LO Danmark fik tilslutning til sit forslag om at styrke det kendte danske velfærdssamfund, hvor det offentlige har til opgave at sikre, at de dårligst stillede også skal have et menneskeligt godt liv.

Det er et resultat, vi kan bruge i dagligdagens debatter, hvor mange har været i tvivl om, hvor den danske vej førte hen, og hvor mange huller nogle kunne havne i.

Det var en god oplevelse at være med til at beslutte, at vi nu skal satse på det rummelige arbejdsmarked. Det betyder, at etniske grupper eller »nydanskere«, handicappede, syge m.fl. ikke skal holdes udenfor, men i stedet inddrages mere i det ordinære arbejdsmarked. Det synes jeg er en god og menneskeværdig strategi for de grupper, der har det sværest.

Fagforbund og afdelinger og de forskellige koordinationsudvalg har hermed fået pålagt en stor opgave. Jeg håber, at politikerne vil give os tid til at sikre, at alle disse processer også kan blive til succeser.

Politisk hastværk giver kun sminke til resultat uden kvalitet. Det har vi ikke brug for. Og tvang fører til trods og dårlige oplevelser for de implicerede.

Det skal være mit håb, at hver bran-

che og arbejdsplads vil tage opgaven seriøst og se nøgternt på sig selv som enheder, der kan løse hver sin lille del af den store proces.

Velfærd er mange ting. Teknologien kan hjælpe os i fremtiden, hvis vi bruger den rigtigt. Så kan de menneskelige ressourcer anvendes mere på servicering af arbejdsmarkedet og af virksomhederne og de ansatte. Og dermed vil der også blive bedre jobmuligheder på ordinære, aftalte vilkår for dem, der i dag må kigge langt efter de gode og livsbekræftende arbejdspladser, som heldigvis flere og flere har fået.

Fremtidens fagbevægelse står over for endnu flere opgaver og udfordringer fremover end tidligere.

I Danmark er vi kommet ud af elendighedens arbejds- og virksomhedskulturer, som var fortidens udfordringer. Fremtidens tekno-kultur stiller dog så store menneskelige krav, at vort psykiske arbejdsmiljø er kommet under pres utrolig mange steder.

Det kan og skal vi gøre noget ved som fagbevægelse.

Den gode arbejdsplads i computers trykknapp-verden, hvor mulighederne for fællesskab og rummelighed er inden for rækkevidde, skal i højere grad være en del af vores hverdag.

Jo, kongressens beslutninger var udmærkede. Men opfølgningen er ikke mindst vigtig.

Det kræver både dialog og fælles løsninger i dagene, der kommer. Ikke surhed over det, der ikke lykkes, men glæde over de succes'er, som fremtiden vil bringe – hvis vi hjælper hinanden.

Lad os gøre alt, hvad vi kan.